

OKYANUSTA BİR ADA

Cabo Verde'den gelirken 1300 deniz mili boyunca bacaklarımızı çok az hareket ettirmiştik. Uzaklar II, 11 gün sonra Fernando de Noronha Adası'na demirlediğinde biraz yürümek üzere sahile çıkmaya hazırдық. www.osmanatasoy.org

Fernando de Noronha Adası milli park olduğu için gelen teknelerin yüklü bir para ödemeleri gerekiyor.

Botu sarı kumlu uzun bir kumsalın başına çekip yokuş yukarı tırmanmaya başladık. Kapı gibi bir yerden geçerken üniformalı biri el etti. Dönüp o tarafa doğru yürüdük. Yanına yaklaşınca selam verdik: "Bom dia, senhor!" Omzunda "Military Police" yazan iri yarı biri. Belindeki kemere bağlı kılıfa toplu bir tabanca sokulmuş. Adı Paşeko'ymuş. Biraz İngilizce biliyor. Ama İngilizce'yle başladığı lafın sonunu Portekizce getiriyor.

Adayı dolaşmadan önce giriş işlemlerini yapmamız gerekiyordu. Fakat görevliler yemeğe gitmişler. Gelene kadar kendilerini beklememiz gerekiyordu. Peşinden gelmemizi işaret etti. Tavırlarında, "Bu liman benden sorulur" havası vardı. Limanı kuş bakışı gören bir sundurmanın altındaki sandalyesine doğru yürüdük.

Gölgelik püfür püfür esiyordu. Bize de iki sandalye çekip yanına oturttu. Sonra sorularına başladı. Tabii ilk soru: "Memleket nere hemşerim?" Cevap: "Türkiye!" Paşeko Türkiye cevabını alınca bir an şaşırır gibi oldu. Uzun meslek yaşamında ilk defa bir Türk teknesi adalarına geliyormuş. İkimizi de alıcı gözüyle süzdükten sonra elini zurna çalar gibi ağzına götürüp, bir eliyle de göbeğini oynatmaya başladı. Göbek dansı taklidi yapıyor! Brezilyalıların toplumsal hafızalarındaki Türk imajının nasıl bir şey olduğunu böylece anlamış olduk.

MİLLİ PARK

Görevliler yemekten dönünce hiç beklemediğimiz bir sürprizle karşılaştık. Fernando de Noronha Adası milli park olduğu için gelen teknelerin yüklü bir para ödemeleri gerekiyordu. Tarifeye baktılar.

Meslek yaşamında ilk defa bir Türk teknesi adalarına geliyormuş. İkimizi de alıcı gözüyle süzdükten sonra elini zurna çalar gibi ağzına götürüp, bir eliyle de göbeğini oynatmaya başladı.

Kalacağımız her gün için 150 ABD Doları ödememiz gerektiği anlaşıldı. Bu parayı solugan alan sallantılı bir demir yerinde, üstelik kendi demirimizin üzerinde kalmak için ödeyecekmiz!

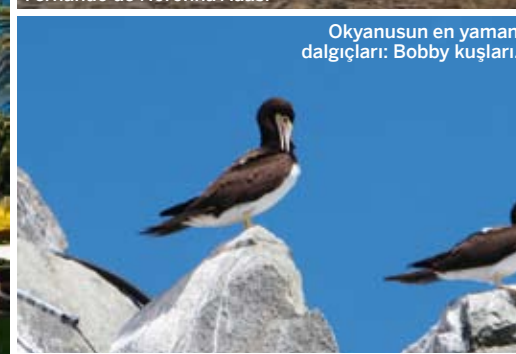
Dillerini bilmediğimiz için çevirmenlik yapan Paşeko'ya, görevlilere adalarında kalmaktan vazgeçtiğimizi söylemesini rica ettim. Sonra devam ettim: "Maalesef bu parayı ödememiz mümkün değil. Bizi adanın milli park olması fazla ilgilendirmiyor. Buraya eksilen kumyanamızı, suyumuzu tamamlamak için geldik. Şimdi tekneye geri dönüp demirimizi alacağız ve buradan

Okyanusta alev alev gün batımı.

Fernando de Noronha Adası

Okyanusun en yaman dalgıçları: Bobby kuşları.

Uzaklar II, solugan alan demir yerinde.

i2Systems
ADVANCED LED LIGHTING

LED AYDINLATMA ÇÖZÜMLERİ

YÜKSEK VERİMLİLİK
UZUN ÖMÜR
TAM SU GEÇİRMEZLİK
DÜŞÜK ISI
ÇEVRE DOSTU
TÜM KUMANDALARLA TAM UYUM
GENİŞ RENK YELPAZESİ
GÖZ ALICI TASARIM

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

deka
DEKAMARİN DENİZ MALZEMELERİ TİC. A.Ş.

İstanbul City Port Marina, Balı Mah.
Sahil Yolu, 34890 Pendik-İstanbul
Tel: 0216 470 0900 • Faks: 0216 470 0908
Info@dekamarine.com • www.dekamarine.com

Balıktan yana şanslıyız ama gelen hep bonito, neyse ki gayet lezzetli.

Günümüzde tekneden çıkmayan, zamanının büyük kısmını ekran başında geçiren, soluk benizli çok tekneci var. Elleri nasırlı, yüzleri derin izlerle kırış kırış denizciler bana daha sahici geliyor.

İNGİLİZCE BİLMİYORLAR

Fernando de Noronha'nın büyükçe bir köyü andıran merkez şehri asırlık ağaçların gölgelediği bir yamacın eteğine kurulmuş. Tek katlı ahşap evler sarı, eflatun, kırmızı gibi göz alıcı renklere boyanmış. Evlerin önündeki geniş bahçeler muz ve narenciye ağaçlarıyla dolu. Sokakların kenarları rengârenk tropikal çiçeklerle süslü...

Adanın güneyine gitmek için hangi otobüse bineceğimizi bilmiyorduk. Kime sorsak bir türlü anlayamadık. Kimse İngilizce bilmiyordu. Üzerinde İngilizce "Tourism Information" yazan bir kulübe görünce içeri girdik. Bankonun arkasındaki güler yüzlü hanım görevli de İngilizce bilmiyormuş. Brezilya'da çok az kişinin İngilizce konuştuğundan henüz habersizdik. Turistik yerlerde çalışanların bile çok az yabancı dil bildiğini, sokaktaki adamın ise İngilizce öğrenmek gibi bir kaygısı olmadığını daha sonra öğrenecektik. Önceleri yadırgadığımız bu duruma zamanla alıştık. Hatta, belki de bu yüzden Brezilya yabancı kültürlerden bu kadar az etkilenmiş olmalı, diye düşündük.

Adayı çevreleyen sular dev köpekbalıklarının yaşam alanıymış. Caretta-caretta cinsi kaplumbağalar yumurtlamak için kumsallara gelirmiş. Adanın güneyindeki 'Baio do Sueste' adlı koyda maske ve şnorkelle daldığımızda, hayatımda ilk kez bir deniz kaplumbağasını suyun içinde gördüm. Dipteki bir girintiyi kendine yuva yapmış içinde yatıyordu. Burnunun dibine kadar sokulduk. Kaçmak bir yana, o da bizi ilgiyle izlemeye başladı. Minik balıklar

üzerine yapışmış parazitleri yiyorlardı. Kalın boynu bal peteğini andıran köşegen desenlerle kaplıydı. Köşegenleri dikkatle saydım; hepsi tek sayılıydı. Beşgen veya yedigen...

BALAYI ADASI

Yolda yürürken sık sık genç çiftler görüyorduk. Sibel adanın aynı zamanda balayı adası olduğunu söyledi. Böyle bir kaniya nasıl vardığını sordum. Gülererek: "Erkeklerin tavırlarına, bir de kızların ellerine bak" dedi.

Genç erkekler yanlarındaki genç hanımlara çok kibar davranıyorlardı. Kızların hepsinin elleri çok bakımlı, tırnakları ise istisnasız kırmızı ojeliydi. Dikkat edince düğünden çıkıp buraya geldikleri anlaşılıyordu. Henüz evliliğin ilk aşamasındaydılar. Şimdi hayatın tadını çıkarıyorlardı. Birkaç sene sonra ise, muhtemelen, hayatlarında her şey bugünkünden

Milli parkın kumsallarına Carettalar da geliyormuş.

çok farklı olacaktı.

Fernando de Noronha'da dört gün kalınca adanın her yerini görmüş olduk. Dördüncü günün sabahı erkenden yelkenlerimizi bastık. Güneydoğudan esen canlı bir rüzgârın önünde ada çabucak gözden kayboldu. Rotamız 227 derece. Rüzgâr ve denizler iskele baş omuzluktan geliyor. Brezilya'nın Salvador limanına 660 mil yolumuz var. Bir aksilik olmazsa bu yolu beş günde alırız.

ELEKTRONİK SEYİR

Açık denizde navigasyon çok kolay. Bütün yaptığımız dört saatte bir GPS'ten aldığımız mevkiyi haritaya koymak. Masanın üzerinde Atlantik okyanusunun kâğıt haritası açık... Bugüne kadar elektronik haritalardan, bilgisayar seyrinden ısrarla kaçınmıştım. Böyle davranmama gerekçe olarak elektronik aletlerin deniz ortamında çok çabuk bozulabileceği, teknede enerji sorunu çıkabileceği, ABD Savunma Bakanlığı'nın bir kriz durumunda GPS sinyallerini durdurabileceği gibi bir dizi neden sıralayabilirdim. Ancak zamanla bu kararımdan tavizler vermeye başladım. Bir süredir biz de ara sıra elektronik harita kullanıyoruz. Türkiye'den ayrılmadan önce denizci dostumuz Alim Sür, içinde elektronik haritaların yüklü olduğu bir DVD vermişti. Nasıl kullanılacağını da bir kâğıda yazmıştı. Elektronik haritaları diz üstü bilgisayarına geçirdik. GPS'ten gelen bir kabloyu bilgisayara bağladık. Bilgisayarı açınca teknenin konumu ve diğer seyir bilgileri ekranda görülüyor. Her şey o kadar basit ki, ufak bir çocuk bile kullanabilir. Atari oyunu gibi bir şey...

Bilgisayarla seyir yapmaya başlayan herkes bu işe, "hem elektronik seyir cihazlarını kullanacağım, hem de teknede kâğıt haritaları eksik etmeyeceğim, sık sık da geleneksel usullerle seyir yapacağım" diyerek ▶

İçme suyumuz kısıtlı ama yıkanmak için bol ve temiz deniz suyu mevcut.

başlar. Ancak pratikte hiç de böyle olmaz. Bir süre sonra kâğıt haritalara dünya kadar para vermek zor gelir. GPS'in tek bir düğmesine dokunmak varken kerteriz pusulasıyla, sekstantla uğraşmayı kimse istemez. Böyle olunca da zamanla teknede ne kâğıt harita kalır, ne de geleneksel navigasyon usullerini uygulayabilecek kişi.

YENİ BİR DENİZCİ TİPİ

Benim elektronik seyre uzak durmamın asıl nedeni bazı denizcilerin bilgisayara ve elektronik aletlere nasıl bağlandıklarını, bu bağlılığın bir süre sonra nasıl vazgeçilemez bir bağımlılığa dönüştüğünü görmek oldu.

Bugün teknelerinin içinden çıkmayan, günlerinin büyük kısmını bilgisayar ekranı başında geçiren o kadar çok denizci var ki. Aylardır tropik sularda seyrettikleri halde vücutları doğru dürüst güneş ışığı görmemiş. Soluk benizli, çekingen yapılı yeni bir denizci tipinin doğduğunu söylemek yanlış olmaz. Elleri nasırlı, yüzleri güneşin ve tuzlu suyun çizdiği derin izlerle kırış kırış olmuş tekneçiler bana daha sahici görünüyorlar.

İkinci gün sabah, mevkiimizi haritaya işledikten sonra diz üstü bilgisayarımı açtım. Ekranda okyanus haritası belirdi. Haritanın üzerinde Uzaklar II'yi temsil eden kırmızı bir tekne ikonu pruvasını Salvador'a çevirmiş ağır ağır ilerliyordu. Sağdaki kutucuklarda süratimiz, rotamız, bu hızla gidersek hedefe kaç gün sonra varacağımız yazıyordu. Elimdeki sabah çayını masanın kenarına bırakıp haritanın ölçeğini değiştirdim.

Ekrana gelen yeni haritada Brezilya sahilleri göründü. Güneye doğru inen uzun kıyı şeridine bakarken teknemin aniden iskele tarafına yattığını hissettim. Arkasından sancak bordamıza çarpan büyük bir dalganın gürültüsü ve havuzluğa dolan suların sesi duyuldu. Masanın kenarına tutunarak düşmekten kurtuldum. Ancak boştaki bardak devrilerek bilgisayarın üzerine döküldü. Bilgisayarı hemen kapatıp ters çevirdim. Çay klavyedeki tuşların arasından haritanın üzerine aktı. Saç kurutma makinesiyle cihazı iyice kurutup bir gün bıraktık.

Ertesi gün bilgisayarı açmadan önce Sibel bir öneride bulundu: "Reiki ver de öyle aç!" Dediğini yapıp aletin düğmesine bastım. Bilgisayar o bildik melodisini çalarak açıldı. Neyse ki bozulmamış.

BREZİLYA'YA AZ KALDI

Bu yolda balıktan yana şansımız açık. Arkadan çektiğimiz olta genellikle akşam güneşin batmasına

Kim böyle bir evde oturmak istemez ki.

yakın geriliyor. Koşup topluyoruz. Gelen balık hep aynı cins; bir cins ton balığı olan 'bonito'. Beyaz eti çok lezzetli... Bir gün buğulamasını, ertesi gün tavasını yapıyoruz.

Dördüncü gün hava çok hafifledi. Kıç omuzluktan gelen iki kuvvetindeki rüzgârın faydası olmuyor. Uzaklar II ölü denizlerle yalpaya düştükçe yelkenler boşalıyor, tekne yürümüyor. Yelkenlerin hepsini indirip asimetrik balonu bastık. İnce kumaştan yapılmış yelken hafif rüzgâra rağmen doldu. Uzaklar II, beş knot hızla yeniden hedefine doğru koşmaya başladı. Gece hava canlanınca balonu indirmek gerekti. Mandar halatını güç almak için elimle dolamışım. Ani bir şaşanlıkla yelken paraşüt gibi şişince ayaklarım yerden kesildi. Neredeyse güverteden uçuyordum.

Artık Brezilya akıntısının içine girdik. Güneye doğru akan akıntının günde 25, 30 mil katkısı oluyor. Hava gündüzleri çok sıcak... Denizden kovayla su çekip dökünerek serinlemeye çalışıyoruz. Yola çıkışımızın altıncı günü güneş battıktan sonra Salvador'un ışıkları pruvamızda yanıp sönmeye başladı. Yol üzerinde bir sürü sığlık ve batık var. Ancak hepsi fenerlerle muntazam işaretlenmiş. Aralarından geçip limana giriyoruz. Yerli uskunaların arasında boş bir yer bulup demirliyoruz.

Demir zincirine bosa tutulduğunda içimi bir sevinç kaplıyor. Uzaklar II şimdi yeni bir kitada. Çok şükür bugün de gördük. Saat gece yarısını çoktan geçmiş olmasına rağmen karadan müzik sesleri geliyor. Bir kadın şarkı söylüyor. Dansın ve müziğin şehri Salvador'dayız. **MBY**